

Monorierdő településelődjének, a Pest vármegyei Újfalunak középkori birtokosai I. (1324-1386)

HAMVAS BÉLA
PEST MEGYEI
KÖNYVTÁR

Helytörténet és helyi közösség konferencia II.

Szentendre

2024. május 22.

Újfalu 700

- Újfalu első okleveles említése – 1324. március 23.

Meghívó

a Monorierdői Oláh István-Népfőiskola helytörténeti rendezvényére

Újfalu 700

Megemlékezés

Monorierdő középkori településelőd,
Újfalu első okleveles említésének kerek 700. évfordulóján.

Köszöntő: Lénárt Tibor lelkipásztor

Előadás

Újfalu településről: Csóka Géza
Újfalu és a mai Monorierdő kapcsolatáról: Nagy Lászlóné
Településtörténeti séta ismert és kevésbé ismert
épített örökségeink között: Zlinszki Zsolt

Déli harangszó Monorierdőről:

2024. március 18-án hétfőn és 24-én vasárnap a Kossuth Rádión

Helyszín: Monorierdői Református Misszió Egyházközség
Gyülekezeti Háza

Időpont: 2024. március 23. (szombat) 14:00

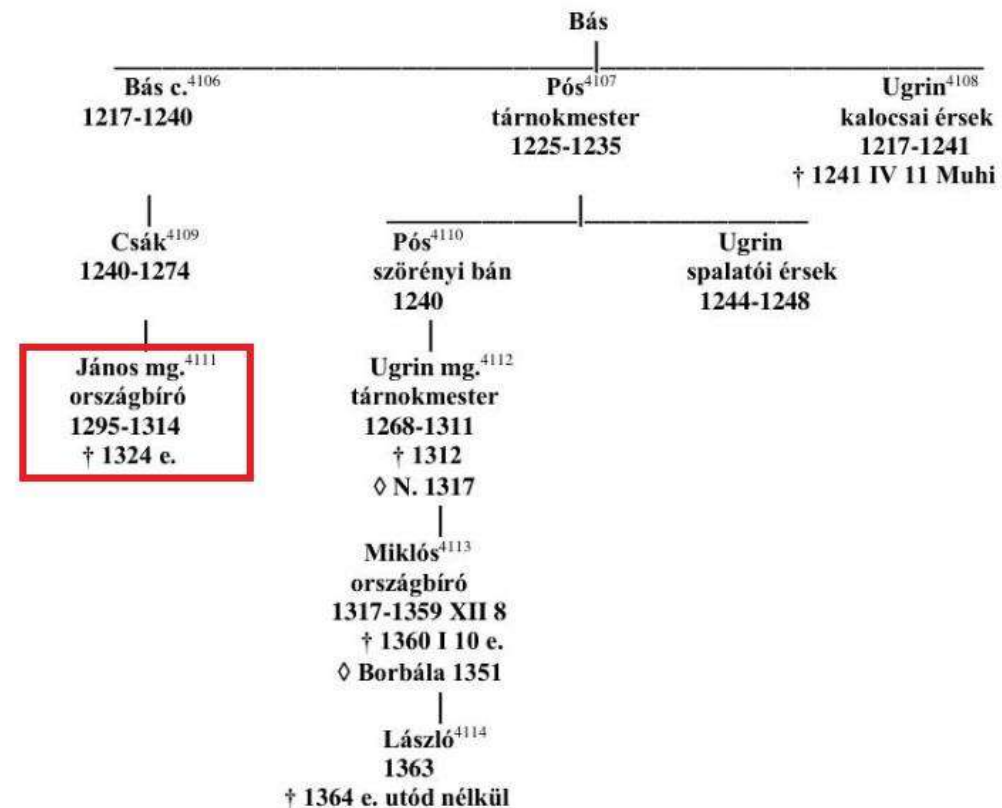
Csák fia János és az árulása (- 1324. március 23.)

- Csák nemzetség Újlaki ágához tartozott (Csák Mátéval rokon)
- Magas tisztségeket viselt, országbíró is volt (1296, 1306, 1311-1314; 10 db budai oklevele maradt fenn)
- 1307-ig Vencel király oldalán találjuk, aztán átpártol a későbbi I. Károly oldalára
- Az Ottóhoz hű Budát Werner fia László (volt budai rektor, két évig cseh fogságban) segítségével „foglalják el” I. Károlynak - zsidó kapu, Herman Márk és Tóth Márton (Martunhermann, Márton mester) megbüntetése, jutalom az országbíróság

Csák fia János és az árulása

- 1312. június 15. A rozgonyi csata és a Csákok árulása/merénylete
- 1313. augusztus - Budán országgy., szeptembertől lemondatták, de még két oklevelet kiadott
- 1324.03.23. DL 2232 – Újfalu mellett Csák fia János büntetését is olvashatjuk (nyomorult – „*miserabiliter*”, javait elkobozzák)

Csák nem 8. Újlaki ág

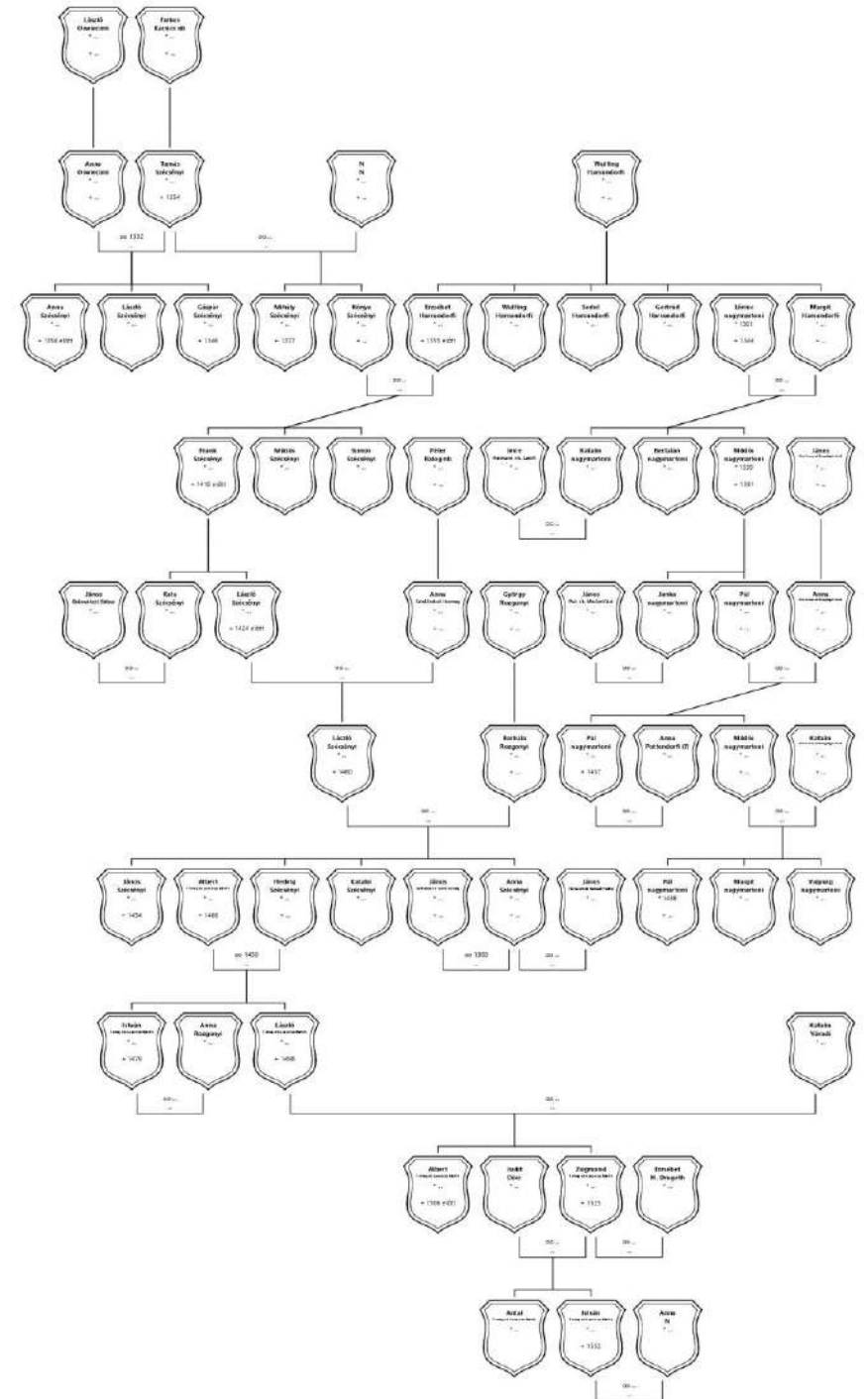

A Harsundorfiak (1324. március 23. – 1386. március 25-28.)

- Az 1324. évi oklevélhez köthetőek Újfaluvall kapcsolatban
- Osztrák területről érkeztek (Vulka, Lajta mentén voltak birtokosok; Hasfalva – Ebenfurth; Ecseg 1345-ig Hasfalvi birtok!)
- 1297. november - Hasfalvát elnyerik - *“herr Wulfing von Guttessprunne (Göttlesbrunn)”* később *“Wulfing ispán, budai polgár, a király komája.”*
- Pozsony felmentésénél is jelen volt Harschendorfi/Harsundorfi Ulveng/Wulfing
- Korlátkő várának bevételénél is jelen volt (osztrák lovagok megnyerése)
- 1325. január 6-án, Wulfingról, mint néhairól emlékeznek meg

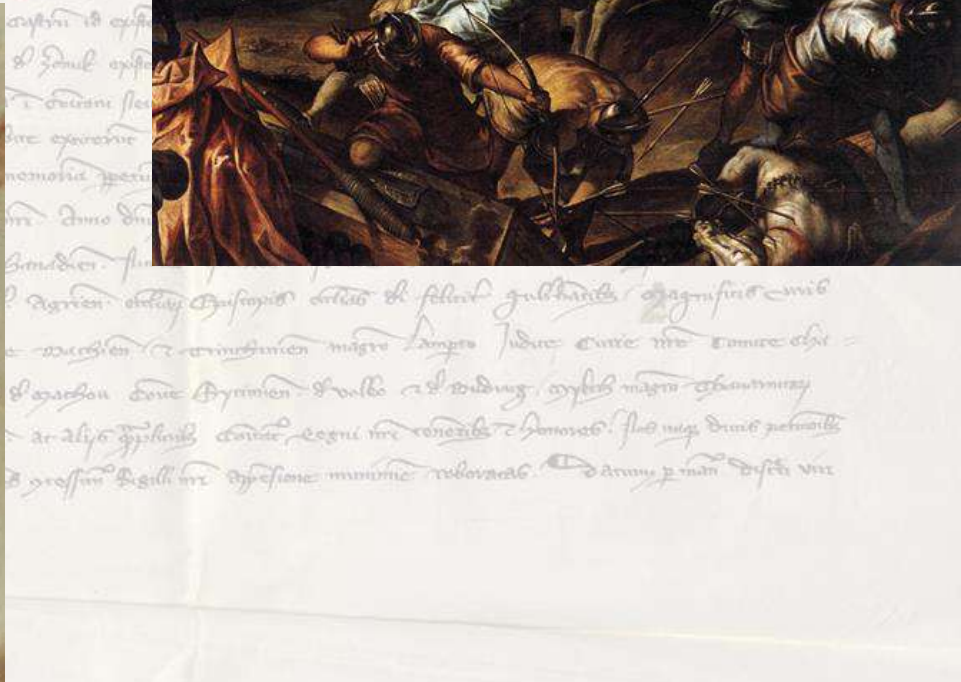
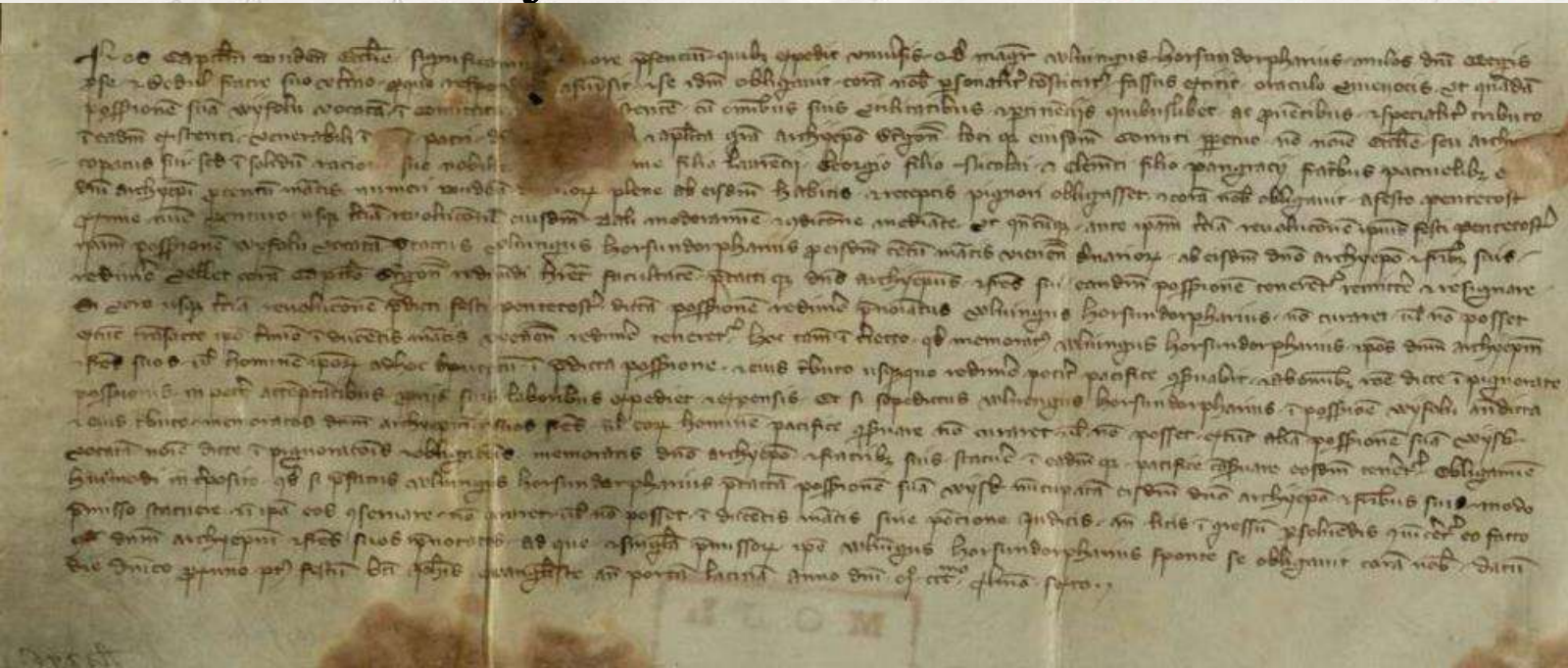
A Harsundorfiak

- I. Wolfing gyermekei:
- II. Wolfing (királyi lovag)
- Sedul/Seyfried (1337.07.23. – Úri, határjárás; magyarországi birtokai nem voltak sosem)
- Gertrúd (1325-ben említik csak)
- Margit
- Erzsébet

A Harsundorfiak

- 1346. május 7. – zálogba adás, esztergomi káptalan
- 1346. július 1. – II. Wolfig meghal Zára ostromakor
„Ott Tót Lőrinc fia Bertalan és a német Haschendorfer serény lovagokat a király oldalán csatában ölték meg”
– Küküllei János

A Harsundorfiak

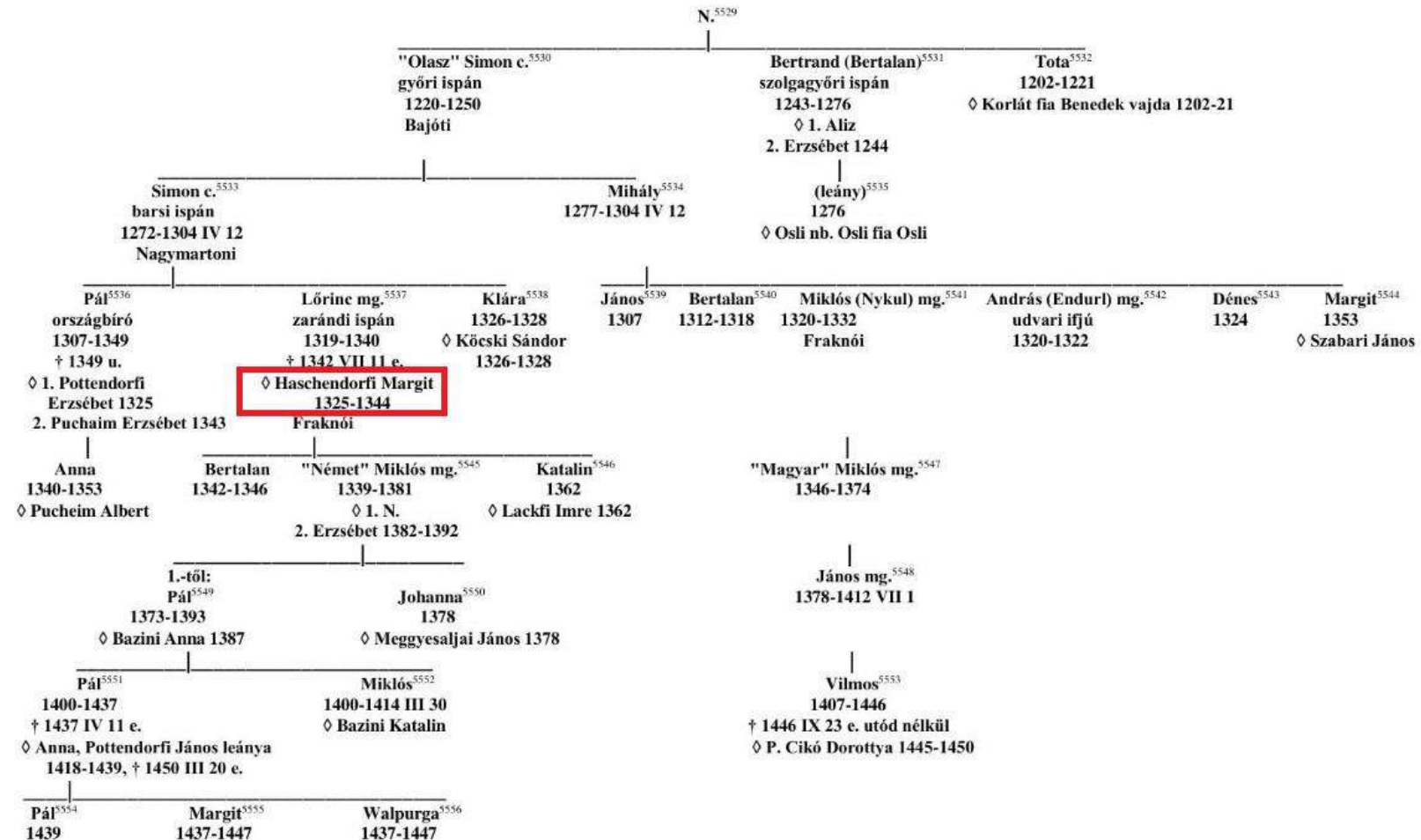
• Harsundorfi Margit

1325-ben hozzámegy

Nagymartoni Lőrinchez

(Aragónia, Tota asszony-
aranybulla, comes)

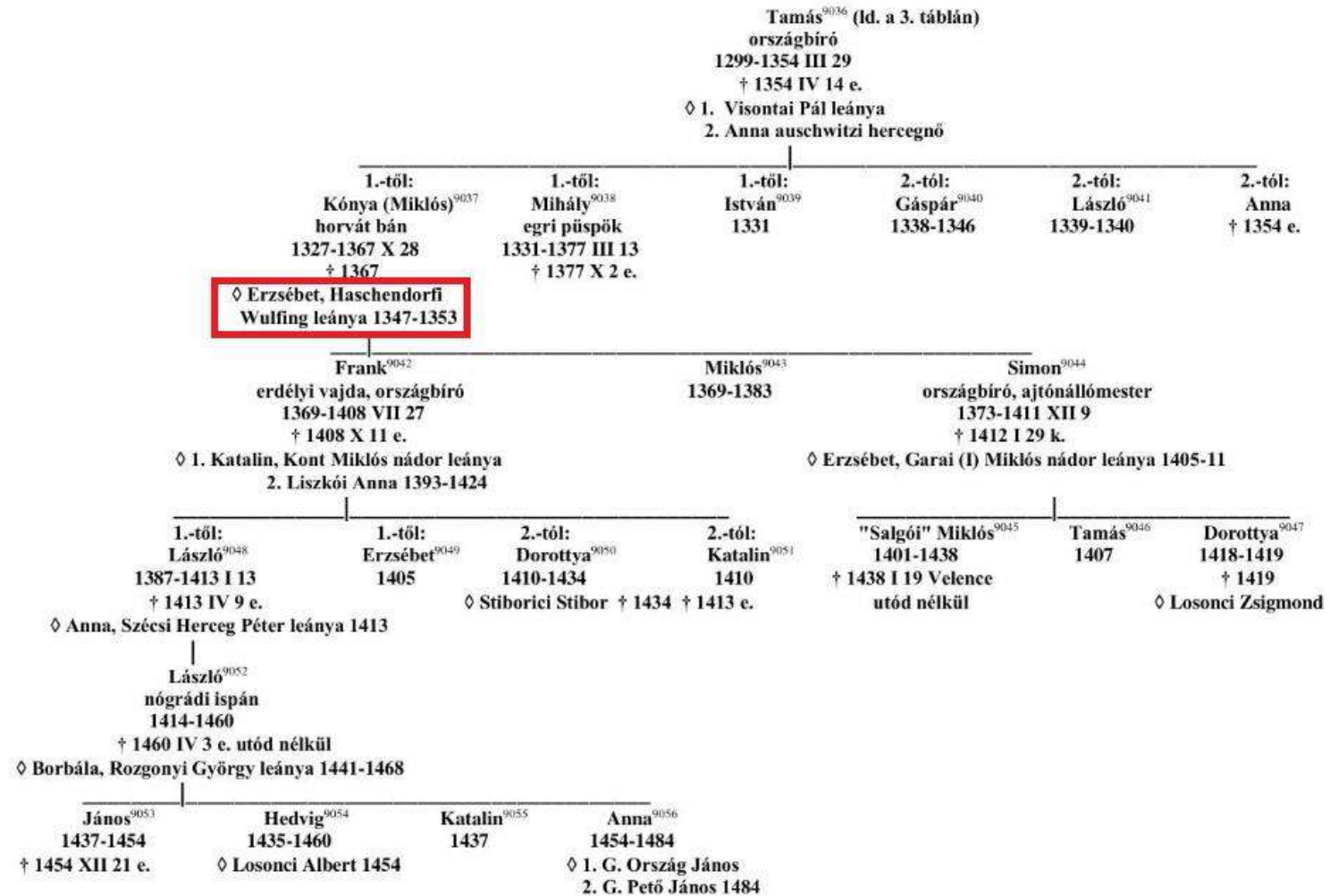
Fraknói (Nagymartoni, Gróf)

A Harsundorfiak

• Harsundorfi Erzsébet a Kacsics nembeli Szécsényi Tamás fia Kónya Miklóshoz ment hozzá

Kacsics nem
4. tábla: Szécsényi

A Harsundorfiak

- 1347. október 16. / 1353. május 16. – II. Wulfing tettei, magtalanul elhalt, Szécsényiek támogatása, **FIÚSÍTÁS** (praefectio in verum heredem et legitimum successorem)
Átírás – esztergomi érsek szolgálai – kettős pecsét)
- 1355. január 21. – „*Puchheimi Albert alsó-eggendorfi birtokát tartozandóságaival együtt Pergau Ulriknak alzálogba adja Bécsben Miklós gróf, „dem Guniameisteri” és másik, már elhunyt neje, Erzsébet, az elhalt öreg Harsfalvi leányával kötött házasságából született fia helyett mindaddig, mígnem Miklós, «gunia» mester, a vestenburgi házra formált igényéről le nem mond, ekkor Alsó-Eggendorf ismét felszabadul e zálog alól.*”

A Kacsics nembeli Szécsényi család

(1347. október 16. – 1386. március 25-28.)

- Falkos/Farkas volt a névadó ős (Kacsics nemzetség nógrádi ága)
- Gertrudis meggyilkolása óta nem visel tisztséget ez a család
- Szécsényi Tamás – ott volt Rozgonyánál, Visegrád bevételénél; második felesége Piast Anna, oswiecimi hercegnő, aki I. Károly király feleségének, Erzsébetnek a rokona volt. Életútja igazi karriertörténet!
- A névadó Szécsény település is a középkorban két részre oszlott (K – Tamás = Kónya Szécsénye, Ny – Péter testvéréé = Farkas Szécsénye)
- Szécsényi Tamás egyik fia volt Kónya Miklós és az ő fia volt Frank (erdélyi vajda, országbíró, ott volt a Nikápolyi csatában)
- 1460-ban kihal a Szécsényi család, helyükbe a Losonczy család kerül

A Kacsics nembeli Szécsényi család

- 1386. március 25-28. – Szécsényi Frank elcseréli Újfalut és Úrit Mária királynő Egyházasperezlen birtokáért

Monorierdő településelődjének, azaz
a Pest vármegyei Újfalunak középkori története

Készítette:

Csóka Géza

Történelem MA (L)

Konzulens:

Dr. Stüttő Szilárd, egyetemi docens

Miskolci Egyetem BTK

Történettudományi Intézet

Miskolc, 2024

